

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

FINANCIËLE RAPPORTAGE FUNDEREND ONDERWIJS

2014

Utrecht, november 2014

INHOUD

Inleiding 5

1 Basisonderwijs en speciaal basisonderwijs 7

2 Expertisecentra 10

3 Voortgezet onderwijs 12

4 Samenwerkingsverbanden 14

BIJLAGE(N)

I Uitleg financiële kengetallen 16

Inleiding

Dit totaaloverzicht van de jaarcijfers van de bekostigde besturen in het funderend onderwijs is bedoeld om de Tweede Kamer een beeld te geven van de financiële staat van het onderwijs en de belangrijkste ontwikkelingen daarin. Toezending aan de Tweede Kamer markeert ook het moment dat deze gegevens en de onderliggende gegevens per bestuur openbaar worden. Dit overzicht bestaat uit korte, feitelijke beschrijvingen van de belangrijkste ontwikkelingen eind 2013 in bezittingen en schulden (balans), opbrengsten en kosten (baten en lasten) en de relevante kengetallen daaruit, alsmede korte beschouwingen van die ontwikkelingen.

Alle door het rijk bekostigde onderwijsbesturen in Nederland zijn verplicht jaarlijks voor 1 juli hun door de accountant gecontroleerde jaarrekening over het voorgaande boekjaar in te dienen bij de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Na een aantal controles en zo nodig correcties van de jaarcijfers levert DUO medio september een totaalbestand van financiële gegevens aan de Inspectie van het Onderwijs. De indeling van de besturen naar sectoren in deze rapportage komt overeen met de indeling zoals die door DUO wordt geleverd.

In dit overzicht worden totalen over de jaren 2009 – 2013 weergegeven. Verschuivingen binnen deze jaren worden in beeld gebracht, maar zonder aanvullende analyse van de onderliggende jaarrekeningen is het niet altijd mogelijk om te beoordelen of een ontwikkeling gunstig is of niet. Hiervoor is meer inzicht in de achtergronden noodzakelijk. Bovendien kan een trend die voor het ene bestuur positief is, voor het andere bestuur negatief zijn en dergelijke uitspraken over de totale sector zijn daarom vaak niet mogelijk.

Dat de sectoren bestaan uit een zeer divers geheel aan besturen, blijkt ook als gekeken wordt naar de kenmerken van specifieke groepen besturen. De benoeming van besturen met een liquiditeit, solvabiliteit of rentabiliteit beneden de waarden die de inspectie hanteert om mogelijke financiële risico's op te sporen, leidt vanzelfsprekend tot de vraag, of zij beschikken over gemeenschappelijke kenmerken zoals omvang, regio, denominatie of de ontwikkeling van leerlingenaantallen. Zulke kenmerken zouden ook in andere gevallen een voorspellende waarde kunnen hebben. Groepen besturen met mogelijke financiële risico's zijn echter net zo divers van samenstelling als de sector zelf en lenen zich niet voor zeer algemene en daardoor inadequate bespreking in dit overzicht. De bepaling van financiële risico's per bestuur is en blijft een kwestie van gedegen analyse en maatwerk. Dit doet de inspectie in het kader van het toezicht op de financiële continuïteit.

1 Basisonderwijs en speciaal basisonderwijs

Kengetallen	2009	2010	2011	2012	2013
Rentabiliteit	-0,4	-1,5	-1,2	0,0	3,3
Solvabiliteit II	0,71	0,69	0,69	0,70	0,72
Liquiditeit	2,21	2,03	1,98	2,04	2,37
Rijksbijdr./tot. baten	0,91	0,91	0,91	0,91	0,92
Personeel/tot. baten	0,83	0,84	0,83	0,83	0,79

Signaleringswaarden	2009	2010	2011	2012	2013
Solvabiliteit II					
Onder 0,30	2,1%	2,7%	2,8%	3,0%	2,3%
Op of boven 0,30	97,9%	97,3%	97,2%	97,0%	97,7%
Liquiditeit					
Onder 0,50	1,0%	1,5%	1,3%	1,5%	0,7%
Van 0,50 tot 1,00	4,7%	5,8%	5,1%	4,2%	2,3%
Op of boven 1,00	94,3%	92,7%	93,6%	94,3%	97,0%
Rentabiliteit					
Onder 0 procent	48,9%	62,8%	57,4%	40,1%	13,0%
Van 0 tot 5 procent	40,5%	30,1%	35,1%	49,2%	51,3%
Op of boven 5 procent	10,6%	7,1%	7,5%	10,7%	35,7%
Aantal	1.023	1.031	1.039	1.042	1.039

Instellingen met aangepast financieel toezicht 1 augustus 2013	20
Instellingen met aangepast financieel toezicht 1 augustus 2014	23

Beschouwing

Nadat de negatieve resultaten van de voorgaande jaren in 2012 waren omgebogen tot een nulresultaat, zijn de resultaten van de sector in 2013 verder verbeterd. Net als bij een aantal andere sectoren, wordt dit resultaat echter in gunstige zin vertekend door de toekenning, aan het eind van het kalenderjaar, van de middelen in het kader van het herfstakkoord¹.

Voor de activiteiten in 2013 heeft deze toewijzing nog geen betekenis gehad. We kunnen ervan uitgaan dat al deze middelen, gezien het tijdstip, aan de liquide middelen zijn toegevoegd. Het zijn ook deze extra middelen die geheel verantwoordelijk zijn voor de opgaande lijn van de sector.

Zonder² deze NOA-middelen zou het kengetal voor de liquiditeit op 2,04 zijn uitgekomen, een kleine toename. De rentabiliteit zou weer negatief zijn geworden,

1 De bedragen bij de verschillende sectoren in deze publicatie kunnen enigszins afwijken van de bedragen per sector uit de toewijzingsregelingen. Dat is een gevolg van het feit dat de besturen die aan een sector zijn toebedeeld, soms ook scholen hebben in een andere sector. Daardoor kunnen bedragen die bestemd zijn voor po-scholen verschijnen bij besturen in het vo als die ook po-scholen onderhouden. In deze publicatie is daarvoor gecorrigeerd door de bedragen terug te rekenen naar de onderliggende scholen van elk bestuur.

2 De reden om in deze en de andere sectoren waar dat relevant is, naast de kengetallen zoals ze rechtstreeks uit de jaarrekening te lezen zijn, ook de kengetallen te noemen zoals ze zouden zijn geweest zonder de extra middelen, is gelegen in de wens om voor analyses op langere termijn een consistente lijn te kunnen laten zien. De toewijzingen zijn door de instellingen niet zijn voorzien en maakten in 2013 dus geen deel uit van de reguliere bedrijfsvoering van de instellingen.

zij het zeer licht met een percentage van tweestiende procent. De solvabiliteit zou enigszins zijn gedaald naar 0,69, even hoog als in 2010 en 2011.

De belangrijkste verbeteringen in de financiële positie hangen verder samen met de reductie van de hoeveelheid lasten en dan in het bijzonder de personeelslasten. Deze personeelslasten zijn al een aantal jaren zowel absoluut als relatief gedaald en kwamen in 2013 onder de 80 procent van de rijksbijdrage. De absolute daling van het personeelslasten hangt samen met de terugloop van het aantal leerlingen als gevolg van de bevolkingskrimp, waardoor ook de rijksbijdrage zelf is gedaald. De daling is echter groter dan alleen dat.

Door de toekenning van de extra middelen is het eigen vermogen voor het eerst sinds drie jaar weer gestegen, met iets minder dan 300 miljoen. Met het nagenoeg gelijk blijven van het vreemd vermogen leidt dat tot een lichte verbetering van de solvabiliteit naar 0,72.

De verbetering van de resultaten is nog niet tot uitdrukking gekomen in het aantal instellingen (besturen) onder aangepast, financieel toezicht. Dat liep lichtelijk op ten opzichte van een jaar eerder.

Geaggregeerde jaarrekening basisonderwijs en speciaal basisonderwijs

Balans	2009	2010	2011	2012	2013
1 Activa					
1.1 Immateriële vaste activa	0	0	0	0	0
1.2 Materiële vaste activa	1.099	1.167	1.197	1.226	1.230
Gebouwen, terreinen	210	223	231	268	271
Inventaris en overige	889	944	966	958	959
1.3 Financiële vaste activa	491	485	446	375	322
<i>Totaal vaste activa</i>	<i>1.590</i>	<i>1.652</i>	<i>1.643</i>	<i>1.601</i>	<i>1.552</i>
1.4 Voorraden	0	2	0	0	0
1.5 Vorderingen	754	732	697	659	663
1.6 Effecten	69	74	60	59	31
1.7 Liquide middelen	1.731	1.576	1.462	1.549	1.925
<i>Totaal vlottende activa</i>	<i>2.554</i>	<i>2.384</i>	<i>2.219</i>	<i>2.267</i>	<i>2.619</i>
<i>Totaal Activa</i>	<i>4.144</i>	<i>4.036</i>	<i>3.862</i>	<i>3.868</i>	<i>4.171</i>
2 Passiva					
2.1 Eigen vermogen	2.313	2.395	2.290	2.283	2.574
2.2 Voorzieningen	624	405	390	411	419
2.3 Langlopende schulden	53	62	59	65	71
2.4 Kortlopende schulden	1.154	1.174	1.123	1.109	1.107
<i>Totaal Passiva</i>	<i>4.144</i>	<i>4.036</i>	<i>3.862</i>	<i>3.868</i>	<i>4.171</i>

Staat van baten en lasten	2009	2010	2011	2012	2013
Baten					
3.1 Rijksbijdragen	7.745	7.733	7.709	7.778	8.023
3.2 Overige overheidsb.	280	282	272	243	233
3.3 College, cursus etc. geld.	0	0	0	0	0
3.4 Baten werk in opdracht	1	1	1	1	1
3.5 Overige Baten	457	466	470	451	450
<i>Totaal baten</i>	<i>8.483</i>	<i>8.482</i>	<i>8.452</i>	<i>8.473</i>	<i>8.707</i>
Lasten					
4.1 Personeelslasten	7.094	7.143	7.075	7.019	6.938
4.2 Afschrijvingen	178	189	195	200	203
4.3 Huisvestingslasten	571	567	565	562	573
4.4 Overige lasten	761	762	762	742	736
<i>Totaal lasten</i>	<i>8.604</i>	<i>8.661</i>	<i>8.597</i>	<i>8.523</i>	<i>8.450</i>
<i>Saldo baten en lasten</i>	<i>-121</i>	<i>-179</i>	<i>-145</i>	<i>-50</i>	<i>257</i>
HR Gerealiseerde herwaard.	0	0	0	0	0
5 Financiële baten en lasten	86	54	40	53	35
Resultaat	-35	-125	-105	3	292
6 Belastingen	0	0	0	0	0
7 Resultaat deelnemingen	0	0	-1	0	0
Resultaat na belastingen	-35	-125	-106	3	292
8 Aandeel derden in resultaat	0	0	0	0	0
Netto resultaat	-35	-125	-106	3	292
9 Buitengewoon resultaat	4	0	0	0	0
<i>Totaal resultaat</i>	<i>-31</i>	<i>-125</i>	<i>-106</i>	<i>3</i>	<i>292</i>

2 Expertisecentra

Kengetallen	2009	2010	2011	2012	2013
Rentabiliteit	0,7	0,1	0,1	2,4	2,3
Solvabiliteit II	0,66	0,64	0,66	0,66	0,66
Liquiditeit	2,33	2,19	2,25	2,38	2,36
Rijksbijdr./tot. baten	0,91	0,92	0,92	0,89	0,88
Personeel/tot. baten	0,84	0,84	0,84	0,80	0,80

Signaleringswaarden	2009	2010	2011	2012	2013
Solvabiliteit II					
Onder 0,30	9,2%	10,7%	9,2%	6,5%	2,6%
Op of boven 0,30	90,8%	89,3%	90,8%	93,5%	97,4%
Liquiditeit					
Onder 0,50	1,3%	0,0%	0,0%	0,0%	1,3%
Van 0,50 tot 1,00	5,3%	6,7%	6,6%	3,9%	2,6%
Op of boven 1,00	93,4%	93,3%	93,4%	96,1%	96,1%
Rentabiliteit					
Onder 0 procent	31,6%	40,0%	36,8%	22,1%	19,7%
Van 0 tot 5 procent	53,9%	49,3%	52,7%	55,8%	55,3%
Op of boven 5 procent	14,5%	10,7%	10,5%	22,1%	25,0%
Aantal	76	75	76	77	76

Instellingen met aangepast financieel toezicht 1 augustus 2013	5
Instellingen met aangepast financieel toezicht 1 augustus 2014	4

Beschouwing

De expertisecentra laten, na enkele magere jaren, sinds twee jaar een flinke groei in de rentabiliteit zien. Alle kengetallen bevinden zich in aan de goede kant van de streep. Mede als gevolg hiervan is het aantal instellingen met aangepast toezicht in het afgelopen jaar dan ook afgenomen.

De expertisecentra hebben in 2013 circa 11 miljoen ontvangen in het kader van het herfstakkoord. Dit heeft uiteraard een extra, positieve bijdrage aan de ontwikkeling geleverd. De rentabiliteit zou anders rond de 1,4 procent hebben gelegen, de liquiditeit op 2,30 en de solvabiliteit op 0,65.

Opvallend bij de expertisecentra is dat hier, in tegenstelling tot bijna alle andere sectoren, de afhankelijkheid van de rijksbijdrage de laatste jaren enigszins is gedaald. Ook hier zijn, net als in het basisonderwijs, de personeelslasten gedaald. Hier is dat echter alleen een relatieve daling ten opzichte van de totale baten. In absolute zin is er sprake van een lichte toename.

Geaggregeerde jaarrekening expertisecentra

Balans	2009	2010	2011	2012	2013
1 Activa					
1.1 Immateriële vaste activa	0	0	0	0	0
1.2 Materiële vaste activa	103	117	128	153	155
Gebouwen, terreinen	32	42	51	70	70
Inventaris en overige	71	75	77	83	85
1.3 Financiële vaste activa	21	21	16	11	18
<i>Totaal vaste activa</i>	<i>124</i>	<i>138</i>	<i>144</i>	<i>164</i>	<i>173</i>
1.4 Voorraden	0	0	0	0	0
1.5 Vorderingen	128	126	119	116	121
1.6 Effecten	1	1	2	1	3
1.7 Liquide middelen	256	256	262	294	334
<i>Totaal vlottende activa</i>	<i>385</i>	<i>383</i>	<i>383</i>	<i>411</i>	<i>458</i>
<i>Totaal Activa</i>	<i>509</i>	<i>521</i>	<i>527</i>	<i>575</i>	<i>631</i>
2 Passiva					
2.1 Eigen vermogen	268	293	298	330	360
2.2 Voorzieningen	66	42	50	51	57
2.3 Langlopende schulden	10	10	9	21	20
2.4 Kortlopende schulden	165	176	170	173	194
<i>Totaal Passiva</i>	<i>509</i>	<i>521</i>	<i>527</i>	<i>575</i>	<i>631</i>

Staat van baten en lasten	2009	2010	2011	2012	2013
Baten					
3.1 Rijksbijdragen	1.034	1.074	1.086	1.115	1.129
3.2 Overige overheidsb.	33	31	24	66	70
3.3 College, cursus etc. geld.	1	1	0	0	0
3.4 Baten werk in opdracht	9	6	8	8	10
3.5 Overige Baten	55	58	61	57	65
<i>Totaal baten</i>	<i>1.132</i>	<i>1.170</i>	<i>1.179</i>	<i>1.246</i>	<i>1.274</i>
Lasten					
4.1 Personeelslasten	957	985	990	1.002	1.024
4.2 Afschrijvingen	17	18	19	23	24
4.3 Huisvestingslasten	60	60	58	67	70
4.4 Overige lasten	98	111	116	130	131
<i>Totaal lasten</i>	<i>1.132</i>	<i>1.174</i>	<i>1.183</i>	<i>1.222</i>	<i>1.249</i>
<i>Saldo baten en lasten</i>	<i>0</i>	<i>-4</i>	<i>-4</i>	<i>24</i>	<i>25</i>
HR Gerealiseerde herwaard.	0	0	0	0	0
5 Financiële baten en lasten	9	5	5	6	4
Resultaat	9	1	1	30	29
6 Belastingen	0	0	0	0	0
7 Resultaat deelnemingen	0	0	0	0	0
Resultaat na belastingen	9	1	1	30	29
8 Aandeel derden in resultaat	0	0	0	0	0
Netto resultaat	9	1	1	30	29
9 Buitengewoon resultaat	0	0	0	0	0
<i>Totaal resultaat</i>	<i>9</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>30</i>	<i>29</i>

3 Voortgezet onderwijs

Kengetallen	2009	2010	2011	2012	2013
Rentabiliteit	0,3	-1,0	-0,9	1,2	3,2
Solvabiliteit II	0,59	0,56	0,56	0,57	0,59
Liquiditeit	1,32	1,15	1,08	1,20	1,45
Rijksbijdr./tot. baten	0,91	0,92	0,92	0,92	0,92
Personeel/tot. baten	0,77	0,78	0,79	0,77	0,76

Signaleringswaarden	2009	2010	2011	2012	2013
Solvabiliteit II					
Onder 0,30	5,2%	8,3%	7,6%	6,8%	4,1%
Op of boven 0,30	94,8%	91,7%	92,4%	93,2%	95,9%
Liquiditeit					
Onder 0,50	9,4%	9,7%	10,3%	8,2%	4,8%
Van 0,50 tot 0,75	5,2%	8,7%	9,0%	7,2%	3,8%
Op of boven 0,75	85,4%	81,6%	80,7%	84,6%	91,4%
Rentabiliteit					
Onder 0 procent	39,4%	61,6%	55,2%	30,0%	11,6%
Van 0 tot 5 procent	49,1%	33,6%	42,0%	59,1%	65,5%
Op of boven 5 procent	11,5%	4,8%	2,8%	10,9%	22,9%
Aantal	287	289	290	293	293

Instellingen met aangepast financieel toezicht 1 augustus 2013	11
Instellingen met aangepast financieel toezicht 1 augustus 2014	13

Beschouwing

In 2012 leek de sector vo de teruggang als gevolg van de crisis te boven te zijn gekomen. In 2013 heeft de stijging zich verder doorgezet. Dit beeld wordt echter vertekend door de extra middelen die in het kader van het herfstakkoord zijn toegekend. Zonder die extra middelen, die gezien het tijdstip waarop de instellingen wisten dat ze ze zouden krijgen en het moment waarop ze ze daadwerkelijk kregen, niet meer echt een rol in de financiële huishouding van 2013 konden spelen en daardoor vooral naar de liquiditeiten zijn gegaan, zou de situatie min of meer zijn gestabiliseerd.

Zo zou er sprake zijn geweest van een rendement van net boven de nul procent,. De liquiditeit zou met 1,26 vrijwel gelijk zijn geweest aan die van een jaar eerder en hetzelfde zou gegolden hebben voor de solvabiliteit. De ontwikkeling van het aantal instellingen (besturen) onder aangepast financieel toezicht, laat zien dat het herstel nog broos is. Het is het afgelopen jaar enigszins opgelopen van 11 naar 13 besturen.

Bij het vo zijn de personeelslasten als fractie van de totale baten na een piek in 2011 de laatste twee jaar gedaald. Dit is vooral een gevolg van de toename van de baten. In absolute zin zijn de personeelslasten de afgelopen vijf jaar geleidelijk blijven stijgen.

Geaggregeerde jaarrekening voortgezet onderwijs

Balans	2009	2010	2011	2012	2013
1 Activa					
1.1 Immateriële vaste activa	4	2	2	2	2
1.2 Materiële vaste activa	1.877	1.981	2.107	2.131	2.164
Gebouwen, terreinen	1.152	1.222	1.335	1.360	1.421
Inventaris en overige	725	759	772	771	743
1.3 Financiële vaste activa	376	318	253	196	190
<i>Totaal vaste activa</i>	<i>2.257</i>	<i>2.301</i>	<i>2.362</i>	<i>2.329</i>	<i>2.356</i>
1.4 Voorraden	18	19	18	18	13
1.5 Vorderingen	412	319	311	309	336
1.6 Effecten	66	65	51	51	25
1.7 Liquide middelen	1.240	1.182	1.058	1.217	1.493
<i>Totaal vlottende activa</i>	<i>1.736</i>	<i>1.585</i>	<i>1.438</i>	<i>1.595</i>	<i>1.867</i>
<i>Totaal Activa</i>	<i>3.993</i>	<i>3.886</i>	<i>3.800</i>	<i>3.924</i>	<i>4.223</i>
2 Passiva					
2.1 Eigen vermogen	1.702	1.700	1.647	1.767	2.021
2.2 Voorzieningen	659	485	475	455	484
2.3 Langlopende schulden	315	319	349	373	432
2.4 Kortlopende schulden	1.317	1.382	1.329	1.329	1.286
<i>Totaal Passiva</i>	<i>3.993</i>	<i>3.886</i>	<i>3.800</i>	<i>3.924</i>	<i>4.223</i>

Staat van baten en lasten	2009	2010	2011	2012	2013
Baten					
3.1 Rijksbijdragen	6.443	6.630	6.669	6.926	7.290
3.2 Overige overheidsb.	137	165	147	154	157
3.3 College, cursus etc. geld.	12	9	10	11	11
3.4 Baten werk in opdracht	16	29	37	32	31
3.5 Overige Baten	415	393	385	407	404
<i>Totaal baten</i>	<i>7.023</i>	<i>7.226</i>	<i>7.248</i>	<i>7.530</i>	<i>7.893</i>
Lasten					
4.1 Personeelslasten	5.459	5.674	5.739	5.850	5.981
4.2 Afschrijvingen	230	245	239	269	277
4.3 Huisvestingslasten	505	521	487	472	511
4.4 Overige lasten	853	882	866	863	879
<i>Totaal lasten</i>	<i>7.047</i>	<i>7.322</i>	<i>7.331</i>	<i>7.454</i>	<i>7.648</i>
<i>Saldo baten en lasten</i>	<i>-24</i>	<i>-96</i>	<i>-83</i>	<i>76</i>	<i>245</i>
HR Gerealiseerde herwaard.	0	0	0	0	0
5 Financiële baten en lasten	48	23	16	18	8
Resultaat	24	-73	-67	94	253
6 Belastingen	0	0	0	0	0
7 Resultaat deelnemingen	0	1	0	0	0
Resultaat na belastingen	24	-72	-67	94	253
8 Aandeel derden in resultaat	0	0	0	0	0
Netto resultaat	24	-72	-67	94	253
9 Buitengewoon resultaat	6	-1	0	-2	1
<i>Totaal resultaat</i>	<i>30</i>	<i>-73</i>	<i>-67</i>	<i>92</i>	<i>254</i>

4 Samenwerkingsverbanden

Kengetallen	2009	2010	2011	2012	2013
Rentabiliteit	2,5	2,7	-0,3	-1,2	-1,8
Solvabiliteit II	0,64	0,62	0,60	0,57	0,58
Liquiditeit	2,71	2,55	2,45	2,29	2,33
Rijksbijdr./tot. baten	0,80	0,79	0,79	0,79	0,82
Personeel/tot. baten	0,50	0,52	0,53	0,54	0,53

Signaleringswaarden	2009	2010	2011	2012	2013
Solvabiliteit II					
Onder 0,30	8,9%	8,9%	10,2%	10,2%	13,1%
Op of boven 0,30	91,1%	91,1%	89,8%	89,8%	86,9%
Liquiditeit					
Onder 0,50	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Van 0,50 tot 1,00	0,8%	0,8%	0,8%	2,4%	2,9%
Op of boven 1,00	99,2%	99,2%	99,2%	97,6%	97,1%
Rentabiliteit					
Onder 0 procent	29,7%	35,4%	46,3%	49,4%	51,4%
Van 0 tot 5 procent	32,1%	36,1%	29,7%	29,0%	28,4%
Op of boven 5 procent	38,2%	28,5%	24,0%	21,6%	20,2%
Aantal	246	246	246	245	243

Instellingen met aangepast financieel toezicht 1 augustus 2013	0
Instellingen met aangepast financieel toezicht 1 augustus 2014	0

Beschouwing

De samenwerkingsverbanden ondergaan een transitieproces in het kader van de invoering van het passend onderwijs en worden in 2015 opgeheven³.

³ De Samenwerkingsverbanden Weer Samen naar School worden dan opgevolgd door de Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs.

Geaggregeerde jaarrekening samenwerkingsverbanden

Balans	2009	2010	2011	2012	2013
1 Activa					
1.1 Immateriële vaste activa	0	0	0	0	0
1.2 Materiële vaste activa	3	4	5	4	4
Gebouwen, terreinen	0	1	2	2	2
Inventaris en overige	2	3	3	2	2
1.3 Financiële vaste activa	2	2	1	1	0
<i>Totaal vaste activa</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>6</i>	<i>5</i>	<i>4</i>
1.4 Voorraden	0	0	0	0	0
1.5 Vorderingen	23	24	29	28	22
1.6 Effecten	0	0	0	0	0
1.7 Liquide middelen	135	154	154	155	136
<i>Totaal vlottende activa</i>	<i>158</i>	<i>178</i>	<i>183</i>	<i>183</i>	<i>158</i>
<i>Totaal Activa</i>	<i>163</i>	<i>184</i>	<i>189</i>	<i>188</i>	<i>162</i>
2 Passiva					
2.1 Eigen vermogen	102	112	111	106	91
2.2 Voorzieningen	3	2	2	1	2
2.3 Langlopende schulden	0	0	1	1	1
2.4 Kortlopende schulden	58	70	75	80	68
<i>Totaal Passiva</i>	<i>163</i>	<i>184</i>	<i>189</i>	<i>188</i>	<i>162</i>

Staat van baten en lasten	2009	2010	2011	2012	2013
Baten					
3.1 Rijksbijdragen	249	263	273	274	270
3.2 Overige overheidsb.	8	9	9	9	18
3.3 College, cursus etc. geld.	0	0	0	0	0
3.4 Baten werk in opdracht	1	1	0	0	0
3.5 Overige Baten	52	61	64	63	42
<i>Totaal baten</i>	<i>310</i>	<i>334</i>	<i>346</i>	<i>346</i>	<i>330</i>
Lasten					
4.1 Personeelslasten	156	174	183	187	175
4.2 Afschrijvingen	1	1	1	1	1
4.3 Huisvestingslasten	3	3	4	4	3
4.4 Overige lasten	144	149	161	160	158
<i>Totaal lasten</i>	<i>304</i>	<i>327</i>	<i>349</i>	<i>352</i>	<i>337</i>
<i>Saldo baten en lasten</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>-3</i>	<i>-6</i>	<i>-7</i>
HR Gerealiseerde herwaard.	0	0	0	0	0
5 Financiële baten en lasten	2	2	2	2	1
Resultaat	8	9	-1	-4	-6
6 Belastingen	0	0	0	0	0
7 Resultaat deelnemingen	0	0	0	0	0
Resultaat na belastingen	8	9	-1	-4	-6
8 Aandeel derden in resultaat	0	0	0	0	0
Netto resultaat	8	9	-1	-4	-6
9 Buitengewoon resultaat	0	0	0	-1	-5
<i>Totaal resultaat</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>-1</i>	<i>-5</i>	<i>-11</i>

Bijlage I

Uitleg financiële kengetallen

Solvabiliteit

De solvabiliteit laat zien welk deel van het totale vermogen bestaat uit eigen vermogen. Er zijn daarbij twee benaderingen gangbaar. Er is een solvabiliteit I, waarbij alleen het eigen vermogen wordt gebruikt bij de berekening van het kengetal, en een solvabiliteit II waarbij daarvoor gebruik wordt gemaakt van het eigen vermogen, vermeerderd met de voorzieningen. De inspectie maakt vanouds gebruik van solvabiliteit II. Besturen die onder de onderste signaleringswaarde zitten (0,30 voor solvabiliteit II) lopen mogelijk het risico op langere termijn niet meer aan hun betalingsverplichtingen te kunnen voldoen.

Liquiditeit

De liquiditeit (current ratio) geeft de verhouding aan tussen het geld dat besturen op korte termijn (minder dan een jaar) beschikbaar hebben en wat ze op korte termijn moeten betalen. Besturen moeten op korte termijn genoeg geld beschikbaar hebben om aan hun betalingsverplichtingen te voldoen. Besturen met een liquiditeit onder de signaleringswaarde van 1,0 kunnen dat mogelijk niet. Dat wil echter niet zeggen dat zij in betalingsproblemen verkeren. Dat hangt af van de mogelijkheden die een bestuur heeft om geld vrij te maken, bijvoorbeeld door bezittingen te verkopen of door roodstand op zijn betaalrekening. De specifieke financiële situatie van een bestuur bepaalt of de lage liquiditeit leidt tot een acuut financieel probleem.

Rentabiliteit

Het verschil tussen de opbrengsten of baten en de kosten is het resultaat. Als de kosten hoger zijn dan de opbrengsten, is het resultaat negatief. Om te kunnen beoordelen of het resultaat relatief groot of klein is, neemt men de verhouding tussen het resultaat en de totale opbrengsten. Dit noemt men de rentabiliteit. Idealiter zijn de kosten en opbrengsten op langere termijn met elkaar in evenwicht en is de rentabiliteit gemiddeld ongeveer 0 procent.

Rijksbijdrage/totale baten

Alle besturen in deze rapportage worden door de rijksoverheid bekostigd. Daarnaast kunnen zij ook nog inkomsten hebben uit andere activiteiten. Dit kengetal laat zien in welke mate de instellingen in een sector afhankelijk zijn van de bijdrage van de rijksoverheid, dan wel andere inkomstenbronnen hebben.

Personeelslasten/totale baten

In het onderwijs gaan veel middelen naar het personeel. Dit kengetal laat zien welk deel van de totale inkomsten het bestuur besteedt aan personeel.